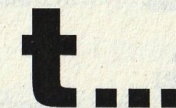

**COORDONATOR
CĂTĂLIN NEGOIȚĂ**

Mediamorfoze VI

JURNALISM ÎN ZONE DE CONFLICT

TRITONIC

Tritonic Books

București – 2021

Coordonator Cătălin Negoită
Mediamorfoze VI
Jurnalism în zone de conflict

Copyright © Autorii
Copyright © TRITONIC 2021 pentru ediția prezentă.

Toate drepturile rezervate, inclusiv dreptul de a reproduce fragmente din carte.

TRITONIC

Str. Coacăzelor nr. 5, București
e-mail: editura@tritonic.ro
www.tritonic.ro

Tritonic București apare la poziția 18 în lista cu Edituri de prestigiu recunoscut în domeniul științelor sociale (lista A2) (CNATDCU):
http://www.cnatdcu.ro/wp-content/uploads/2011/11/A2_Panel41.xls

Colecția Comunicare media este coordonată de lect. univ. dr. Bogdan Hrib

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Mediamorfoze / coord.: Cătălin Negoită. - București :
Tritonic Books, 2015-
vol.
ISBN 978-606-086-296-3
Vol. 6.: Jurnalism în zone de conflict. - 2021. - Conține
bibliografie. - ISBN 978-606-749-556-0

I. Negoită, Cătălin (coord.)

070

Coperta: Alexandra Bardan
DTP: Ioan Dorel Radu
Editor: Rebeca Cojocaru
Comanda nr. CM08 / 2021
Bun de tipar: august 2021
Tipărit în România

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE	9
MIRELA AMARIE	
Persecutarea jurnaliștilor din Crimeea ocupată de Rusia	13
MARIO BALINT	
Correspondent de război	29
ȘTEFANIA BEJAN	
Mrejele profesionale ale jurnalismului în zone de conflict	47
IULIAN BITOLEANU	
Patriotism și viziune veridică asupra războiului la ziaristul Liviu Rebreanu	65
DANIELA BOGDAN	
Adelin Petrișor și Războaiele sale	77
TRAIAN BRĂTIANU	
Bătălia pentru Dobrogea, în Primul Război Mondial	91

RADU CARP

Cum vor arăta conflictele în anul 2030 și ce rol va avea media?.....113

MARIANA CERNICOVA-BUCĂ

La Est – ne-pace, la Vest – război: corespondențe din zonele de conflict la granița dintre veacuri.....119

ȘTEFANA CIORTEA-NEAMȚIU

Începuturile reportajului de război William Howard Russell și *The Cavalry Action at Balaklava*.....141

SILVIA GROSSU

Valentina Ursu – reportaje de la Nistru.....155

CRISTINA GUDIN

File de memorie. Noi și ceilalți în vremea Primului Război Mondial.....173

ALINA ILINCA, LIVIU MARIUS BEJENARU

Konstantin Simonov, cronicarul Marelui Război pentru Apărarea Patriei.....189

GABRIEL KLIMOWICZ

Frontul de acasă.....213

MARIAN MOȘNEAGU

Constantin Virgil Gheorghiu – reporter de război.....231

SILVIU-CONSTANTIN NEDELCU

Un jurnalist român pe frontul antisovietic – Constantin Virgil Gheorghiu (1941-1942).....251

GABRIELA NEDELCU-PĂSĂRIN

Bunurile culturale – „un câmp de luptă” în imaginarul autenticității emoționale. Puciul de la Moscova din august 1991.....265

CĂTĂLIN NEGOIȚĂ

Jurnalist în zone de conflict create spontan.....281

MIHAELA OZARCHEVICI, ANDREI ANDO

Imaginea mediatică a terorismului în România. Cazul răpirii celor trei jurnaliști români în Irak.....305

PETRU TOMICI

Știri cu miros de praf de pușcă.....327

ENACHE TUȘA

Impactul războaielor balcanice asupra comunităților de aromâni din Balcani, relatat în presa epocii.....345

CARMEN ȚĂGȘOREAN

În bătaia focului Marelui Război – relatările jurnaliștilor *Libertății*.....363

UN JURNALIST ROMÂN PE FRONTUL ANTISOVIETIC – CONSTANTIN VIRGIL GHEORGHIU (1941-1942)

SILVIU-CONSTANTIN NEDELCU¹

Despre biografia și opera poetului, scriitorului și preotului Constantin Virgil Gheorghiu s-a scris destul de mult și, probabil, că încă se va mai scrie de acum înainte, motiv pentru care nu vom insista asupra acestui aspect.²

Acesta s-a născut în anul 1916, în localitatea Războieni (jud. Neamț), în familia preotului Constantin Gheorghiu, figură paternă care-l va urmări toată viața. În 1936 se va înscrie la Facultatea de Litere și Filosofie din București, pe care a absolvit-o în 1940. În 1939 s-a căsătorit cu avocata Ecaterina Burbea și în 1941 a fost mobilizat pe front. În 1942 a fost acceptat ca atașat de presă la Zagreb și, după

¹ Dr., Biblioteca Academiei Române/ISDS-UB.

² În acest sens poate fi consultată bibliografia articolului Mihaela Podocea-Constantinescu, *GHEORGHIU, Constantin Virgil*, în: *Dicționarul General al Literaturii Române*, vol. 3 (E/K), Eugen Simion (coord.), Editura Univers Enciclopedic, București, 2005, pp. 316–317.

instaurarea regimului comunist la noi în țară, a plecat în exil în Franța, stabilindu-se, în 1948, la Paris. În 1963 a fost hirotonit preot și a slujit la Biserica românească din Paris. A publicat mai multe romane, iar cel care l-a făcut celebru se numește *Ora 25*, devenit best-seller în Franța și care a fost tradus în mai multe limbi. A publicat mai multe romane în limba franceză. Se stinge din viață în anul 1992, la Paris.

În ceea ce privește activitatea de jurnalist, trebuie menționat faptul că a lucrat în calitate de corespondent de război pentru ziarul *Timpul* din București și a transmis știri direct de pe frontul de Est. Totodată, a mai publicat reportaje de război și pentru *Informația zilei* din București, dar și pentru alte ziare din Capitală.

A publicat trei lucrări³ ce însumează reportajele sale de război, însă ne vom opri doar la două dintre ele, și anume: *Ard malurile Nistrului* (1941) și *Am luptat în Crimeea* (1942).

1. Reporter de război pentru ziarul *Timpul* din București

În ziarul *Timpul*, pe pagina a doua, la rubrica *Popasuri*, Constantin Virgil Gheorghiu a publicat mai multe articole, majoritatea fiind cronici, semnalări de carte.

Astfel, în ediția din 15 ianuarie 1941, acesta a publicat o recenzie la *Un «jurnal de soldat»*, care reprezintă, de fapt, trei poeme scrise de Cicerone Theodorescu și publicate în *Revista Fundațiilor Regale*. Despre aceste poezii, autorul afirmă că „alături de «Hexametreei zonei», ciclul de

³ O lucrare la care nu am avut acces în momentul redactării textului de față se intitulează *Cu submarinul la asediul Sevastopolului*, publicată în anul 1942.

poeme publicat recent de Ștefan Stănescu, poeziile d-lui Cicerone Theodorescu sunt primele în acest gen cari apar în literatura noastră de azi, inspirate din contactul cu viața sub arme”⁴.

După ce transcrie o parte dintr-o poezie, recenzorul spune: „credem că aceste trei poeme fac parte dintr’un ciclu mai amplu – dintr’o carte poate – care va îmbogăți literatura noastră”⁵, și conchide: „Deocamdată ne mulțumim să subliniem aleasa frumusețe a acestui «Jurnal de soldat», al unui autentic poet, – și scris, desigur, pe patul armei, într’un cort, «unde va pe zonă»”⁶.

Putem spune, în urma consultării ziarului, că acesta reprezintă un prim contact al autorului, ca ziarist, cu Războiul.

Un alt articol, publicat în ediția din 28 octombrie 1941, se intitulează *Victoria armatelor românești în Stepa Nogai*.⁷ În Stepa Nogai din Rusia, aflată deasupra peninsulei Crimeea, „armata românească a obținut la sfârșitul lunii Septembrie un șir de mari victorii cari s’au sfârșit cu nimicirea armatelor sovietice”⁸. Deși armata rusă a încercat mai multe contraatacuri, pentru a cuceri Ivestia și Adamovka⁹, regimentul românesc de roșiori condus de coloneii Taroș și Sotir s-a opus cu îndârjire, nepermițând spargerea frontului. Autorul descrie lupta astfel: „Dar cine va putea vreodată descrie furia atacului comunist? Bolșevicii – cari

⁴ Const. Virgil Gheorghiu, *Un «jurnal de soldat»*, în: *Timpul*, nr. 1325/1941, p. 2.

⁵ *Ibidem*.

⁶ *Ibidem*.

⁷ Idem, *Victoria armatelor românești în Stepa Nogai*, în: *Timpul*, nr. 1607/1941, pp. 1–6.

⁸ *Ibidem*, p. 1.

⁹ *Ibidem*.

erau mai mulți ca iarba câmpului¹⁰ – nu mai atacau după nicio metodă de luptă modernă. Ei au dat în acest sector un atac așa ca pe timpul lui Anibal: veneau în valuri nesfârșite, cât puteai vedea cu ochii – cântând și ținându-se de mâini. Toți soldații și ofițerii ruși erau turmentați de băutură. S'au găsit după lupta de la Ivestia și Adamavoka, în buzunarul fiecărui rus rănit sau mort, câte o sticlă de vodkă. Câmpul era presărat, la sfârșitul luptei, de cadavre, de arme și de... sticle de rachiu...! Deși atacul acesta al rușilor era de o intensitate ne mai întâlnită, pușinii și bravii noștri roșiori și călărași au rezistat¹¹.

După primul atac, trupele românești au fost nevoite să reziste altor atacuri de noapte, în zilele următoare, până pe 30 septembrie, când au sosit întăriri din partea armatei germane.

Autorul articolului continuă, spunând că „cele trei zile de crâncenă luptă și de criză trecuseră. Acum roșiorii și călărașii români treceau victorioși pe întinsul nemăsurat al stepei Nogai¹². Reportajul de război se încheie cu aceste cuvinte: „cu aceste atacuri – una din cele mai crunte lupte din Rusia – luptele din stepa Nogai se terminaseră.¹³ Peste mormintele vitejilor s'o așternut în prima noapte după victorie o brumă groasă și albă, ca argintul – acoperind, ca un giulgiu țărâna mormintelor proaspete¹⁴. Articolul este datat în „15 Octomvrie, la Marea de Azov¹⁵ și semnat de „Const. Virgil-Gheorghiu, Reporter de războiu P. P.”¹⁶.

¹⁰ Expresie împrumutată din *Psalmul 102*, versetul 15.

¹¹ Const. Virgil Gheorghiu, *Victoria armatelor românești în Stepă Nogai*, în: *Timpul*, nr. 1607/1941, p. 1.

¹² *Ibidem*, p. 6.

¹³ În text apare „terminase”.

¹⁴ *Ibidem*.

¹⁵ *Ibidem*.

¹⁶ *Ibidem*.

Un alt text semnat de Constantin Virgil Gheorghiu se intitulează *Războiul din Crimeea* și a fost publicat în ediția din 9 noiembrie 1941. Autorul descrie în câteva rânduri peninsula Crimeea, care a fost cucerită de tătari în secolul al XIV-lea și de ruși, în secolul al XVIII-lea. Vorbește despre stepa Taurică, despre munții a căror înălțime variază între 600 și 1453 m.¹⁷ Este prezentată, în continuare, geografia regiunii și se ajunge la populație, despre care spune că „e relativ rară (30 oameni pe km pătrat) și e foarte amestecată: 20 la sută sunt tătari, restul sunt evrei, ruși, bulgari, germani, etc.”¹⁸.

Jurnalistul descrie principalele orașe ale Crimeei: „Sevastopol (port militar), care are 100.000 locuitori și Simfiropol (capitala Crimeei) care are tot 100.000 locuitori și Cherci. Un oraș la fel de important este Baccisarai, unde era odinioară reședința hanilor tătari [...] Alte orașe importante din Crimeea sunt: Feudosia, Ialta, Carasambusar și Ojancoi”¹⁹.

În cea de-a doua parte a reportajului său, Constantin Virgil Gheorghiu vorbește despre apărarea Salkovului, pe care îl descrie astfel: „o fâșie de pământ care străbate Marea Putredă legând Crimeea de Ucraina”²⁰. Autorul afirmă că rușii se așteptau ca trupele române să-i atace, astfel că au montat tot soiul de obstacole între care mine, „șanțuri anticar, șanțuri cu apă, linii de tancuri cu tunuri îngropate în pământ [...] mine marine”²¹ și de-a lungul drumului „rezervoare cu benzină, care se aprind dela distanță”²².

¹⁷ *Idem*, *Războiul din Crimeea*, în: *Timpul*, nr. 1629/1941, p. 1.

¹⁸ *Ibidem*, p. 2.

¹⁹ *Ibidem*.

²⁰ *Ibidem*.

²¹ *Ibidem*.

²² *Ibidem*.

Totodată, pe această fâșie de pământ existau „nu mai puțin de 38 de cazemate, înzestrate cu tot aparatul modern de luptă”²³. Articolul se încheie cu următoarea concluzie: aceea că nemții trebuiau să străpungă frontul pe la Pericop iar „vânătorii de munte români sub comanda generalului Lascăr Mihail, trebuiau să sfărâme fortificațiile porții Solkovo și să intre în Crimeea”²⁴.

În ediția din 22 noiembrie 1941 a ziarului, la pagina 5, întâlnim un scurt articol, intitulat *Eroismul unui reporter de război pe frontul din Crimeea*. În acel articol se vorbește despre misiunea reporterilor de război care este „cel puțin atât de grea uneori ca și a celor cari luptă în linia de foc”²⁵ și că „de nenumărate ori ei își riscă viața pentru a-și îndeplini în chipul cel mai strălucit misiunea cari li se încredințează”²⁶. Este dat exemplul „reporterului de război Constantin Virgil Gheorghiu, redactor la «Timpul», care fiind trimis pe frontul din Crimeea, să urmărească luptele armatei române, pătrunde în linia de foc și face să fie cucerite câteva cazemate”²⁷.

Același lucru reiese și din raportul prezentat de comandantul unității de Vânători de munte: „Caporalul T. R. Constantin Virgil Gheorghiu fiind trimis să urmărească acțiunile Grupului de Vânători de munte la forțarea ismului Salicov, pentru pătrunderea în Crimeea, a acționat în primele rânduri luând parte la atacul mai multor cazemate. Prin curajul său extraordinar și avântul său eroic s'a transformat din corespondent de război în

²³ *Ibidem*.

²⁴ *Ibidem*.

²⁵ [Redacția], *Eroismul unui reporter de război pe frontul din Crimeea*, în: *Timpul*, nr. 1632/1941, p. 5.

²⁶ *Ibidem*.

²⁷ *Ibidem*.

animator al acțiunii care a dus la cucerirea mai multor cazemate. Timp de două zile a acționat în primele rânduri expunându-se focurilor ucigătoare cu o nemărginită îndrăzneală, contribuind astfel la obținerea victoriei. Pentru faptele de arme ale acestui brav reporter care pornește la luptă din proprie inițiativă, însuflețește prin elanul său pe ceilalți camarazi, expunându-se celor mai mari pericole, îl propun cu toată convingerea pentru a fi decorat cu medalia «Virtutea Militară» de război clasa II, pe care o merită cu prisosință”²⁸.

Acest text se găsește și în *Informația zilei*, textul fiind preluat integral din ziarul *Timpul*, cu mențiunea că avem și o fotografie a acestuia.²⁹

Putem trage concluzia despre Constantin Virgil Gheorghiu că nu a fost doar un simplu reporter de război, că nu s-a limitat doar la transmiterea de informații, în țară, pentru ziarul *Timpul* din București, ci a participat activ la război. Ba mai mult, a comis și fapte de eroism prin ajutorarea unității Vânătorilor de munte la cucerirea unor cazemate din regiunea Salkovo din Crimeea, pentru care a fost propus de comandantul unității pentru a fi decorat cu „medalia «Virtutea Militară» de război clasa II”³⁰.

2. Ard malurile Nistrului (1941)

În ediția din 21 septembrie 1941 a ziarului *Timpul*, pe pagina a doua, apare următoarea mențiune „A apărut «Ard malurile Nistrului», mare reportaj de război de Const. –

²⁸ *Ibidem*.

²⁹ [Redacția], *Eroismul unui reporter de război pe frontul din Crimeea*, în: *Informația zilei*, nr. 1/1941, p. 2.

³⁰ [Redacția], *Eroismul unui reporter de război pe frontul din Crimeea*, în: *Timpul*, nr. 1632/1941, p. 5.

Virgil Gheorghiu³¹, însoțit de un portret al autorului în creion. Denumirea cărții, așa cum se găsește pe pagina de titlu a primei ediții este *Ard malurile Nistrului. Mare reportaj de război din teritoriile desrobite*, cu o prezentare de Tudor Arghezi, apărută la Editura Națională Gh. Mecu, în 1941.

Pe pagina următoare este o dedicație: „Părintelui Constantin Gheorghiu, tatăl meu și slujitorul lui Dumnezeu la biserica din satul Petricani din Munții Neamțului, îi închin această carte”³².

Reținem din prezentarea semnată de Tudor Arghezi, în 9 septembrie 1941, următoarele:

„Iubite Domnule Gheorghiu, De prezentarea care, bănuiai sfios că ți-ar fi trebuință, Dumneata nu ai nevoie. Nu ai avut nici atunci când, debutant șovăitor, mi-ai trimis fără să te fi cunoscut, primele versuri publicate în «Bilete de Papagal», versuri de o elasticitate încă neatinsă în limba românească și stăpânite de o frumusețe delicată [...] De astădată, cu pana poetului scrie soldatul, soldatul în război, luptă cu frontul. Începi în limba poeziei, o literatură mai adevărată decât cele mai multe [...] Te felicit că ești biruitor de două ori și-mi rezerv plăcerea să te citesc la tipar”³³.

Din cuprinsul lucrării, ce conține 277 de pagini³⁴, amintim următoarele capitole: *Drama lui Constantin*

³¹ *Timpul*, nr. 1570/1941, p. 2.

³² Const.-Virgil Gheorghiu, *Ard malurile Nistrului. Mare reportaj de război din teritoriile desrobite*, cu o prezentare de Tudor Arghezi, Editura Națională Gh. Mecu, București, 1941, p. 7.

³³ *Ibidem*, pp. 11–12.

³⁴ Am avut la dispoziție prima ediție, pe care am consultat-o din fondul Bibliotecii Academiei Române. Cartea se găsește la cota I 180778 însă păstrează încă și acum, după 30 de ani de „libertate” (sic!) dobândită la Revoluția din Decembrie 1989, urmele nemiloasei cenzuri comuniste. Este vorba despre faptul că atât pe

Beccin, Plec reporter de război, Prizonierii, Cernăuții, Donatorii de sânge, Bălți: evreii defilează în fața orașului pe care l-au ars ș.a.

Dat fiind faptul că nu ne-am propus o analiză stilistică a volumului, ne vom opri atenția doar asupra capitolului intitulat *Plec reporter de război*, unde Constantin Virgil Gheorghiu explică modul în care a fost recrutat și mobilizat pe front. Acesta își începe povestirea astfel: „Când a început războiul eram concentrat la Secția de radio informații a Marelui Stat Major. Trebuia să ascult, ziua și noaptea, cu casca la urechi emisiunile în limba franceză ale tuturor posturilor de radio din întreaga lume”³⁵. Își continuă povestirea, spunând că „totuși când auzeam reportajele de război transmise după informațiile colegilor mei, a reporterilor din țările cari se aflau pe câmpurile de luptă, simțeam o nesfârșită durere. Orice eveniment creiază reporterului o stare de nervi excepțională: când s’a produs un «fapt», reporterul nu mai poate șede la locului. Trebuie să plece. Să fie de față. să fie primul pe teren. Câte suferinți creiază neputința de a se deplasa «la fața locului», nu poate înțelege decât numai un reporter. Armatele noastre primiseră ordin să treacă Prutul. Luptele începuseră crâncene. Colegii mei se aflau acolo în linia I-a, exercitându-și temerara lor profesie între ghiulele, gloanțe și obuze. Eu ședeam cu casca la ureche și ascultam știrile transmise de ei”³⁶.

supracoperta volumului, cât și pe coperta cărții este eticheta pe care scrie cu culoare roșie „R” (retras) iar în colțul din dreapta, de jos, „FS.” (*Fondul Secret* sau *Fondul Special*), mărturie a faptului că această lucrare, asemenea multora au fost „arestate” pentru o perioadă de 45 de ani, cât timp a durat regimul comunist, și nu a putut fi consultată în fondul „liber” (sic!) al Bibliotecii decât, poate, cu niște aprobări speciale.

³⁵ *Ibidem*, p. 25.

³⁶ *Ibidem*, p. 27.

Acela a fost momentul care a declanșat plecarea sa pe front, după cum el însuși își amintește: „Trebuia să plec. Eram hotărât să ajung pe front. Colonelul Alexandru Ghimuş și Maiorul Mihail Ionescu, comandanții mei, nu se aflau în București pentru a-mi da o mână de ajutor. Ei erau plecați undeva aproape de front, cu Marele Cartier General [...] Totuși, a treia zi după declararea războiului nostru contra Rusiei bolșevice am căpătat aprobarea de a pleca. Formalitățile de plecare pe front au³⁷ durat câteva zile. Număram ceasurile în așteptarea clipei în care trebuia să pornesc pentru a scrie cel mai mare reportaj din viața mea, reportajul războiului pe care armatele noastre și armatele germane îl duceau la Prut și dincolo de Prut”³⁸.

Deși nu a fost trimis imediat pe front, ci să viziteze un lagăr de deținuți bolșevici, autorul își încheie scurtul capitol cu aceste gânduri: „Nu plecăm în război deocamdată, dar activitatea mea începea din clipa primirii acestei delegații. Venind spre casă voiam să opresc toți oamenii de pe stradă și să le spun: – Plec reporter de război!...”³⁹.

Textul volumului, care este unul destul de captivant, a fost publicat, parțial și în ziarele *Timpul*, *Informația zilei* ș.a.

Pe data de 13 octombrie 1941, într-un scurt articol, nesemnlat, de pe pagina a doua a ziarului *Timpul*, se vorbește deja despre a doua ediție a cărții lui Constantin Virgil Gheorghiu: „peste câteva zile apare ediția II-a din zguduitorul carte de război «Ard malurile Nistrului» de Const. Virgil Gheorghiu. Succesul acestei cărți a fost răsunător. În mai puțin de 10 zile, adică într'un timp record, pentru orice altă carte literară, prima ediție s-a epuizat. Cititorii care au

³⁷ În text apare „a durat” în loc de „au durat”.

³⁸ *Ibidem*.

³⁹ *Ibidem*, p. 28.

cumpărat-o, în primele zile dela apariție au recomandat-o, desigur, prietenilor lor, cu aceleași cuvinte de adeziune totală pe care d. Voita le-a scris în «Curentul literar», «Rar mi s'a întâmplat să citesc o carte pe care s'o accept fără rezerve, ca aceasta a d-lui Const. Virgil Gheorghiu, – Ard malurile Nistrului»⁴⁰.

În ediția din 29 decembrie 1941 a aceluiași ziar se precizează faptul că „a apărut ediția 3-a a marelui reportaj de război «Ard malurile Nistrului» de Const. Virgil-Gheorghiu”⁴¹, acest lucru fiind preluat și în ediția din 31 decembrie 1941.⁴²

În total au apărut patru ediții ale cărții, urmată de o alta, unde autorul a descris luptele din Crimeea.

3. Am luptat în Crimeea (1942)

În ediția din 29 decembrie 1941 apare următorul anunț: „a apărut ediția 3-a a marelui reportaj de război «Ard malurile Nistrului» de Const. Virgil-Gheorghiu. «Am luptat în Crimeea», Editura Națională Gh. Mecu”⁴³. Peste două zile, în ediția din 31 decembrie 1941 a ziarului este anunțată apariția noului volum semnat de Constantin Virgil Gheorghiu: „a apărut ediția 3-a a marelui reportaj de război «Ard malurile Nistrului» de Const. Virgil-Gheorghiu. Peste 2 săptămâni apare «Am luptat în Crimeea», Editura Națională Gh. Mecu”⁴⁴. Deducem faptul că volumul a apărut undeva în jurul zilei de 15 ianuarie 1942.

⁴⁰ [Redacția], *Scritorii noștri tineri*, în: *Timpul*, nr. 1592/1941, p. 2.

⁴¹ *Timpul*, nr. 1667/1941, p. 7.

⁴² *Ibidem*, nr. 1669/1941, p. 2.

⁴³ *Ibidem*, nr. 1667/1941, p. 7.

⁴⁴ *Ibidem*, nr. 1669/1941, p. 2.

Deși nu spune cititorului cui îi este dedicată cea de-a doua carte, putem observa asta din cuvintele de început: „Când mă aflam pe front, în război, tu îți sfășiai, acasă, pieptul, de neliniște și de teamă, pentru vieța mea. Revenind, te-am găsit cu ochii plânși, ca în clipa în care plecam cu ranița și pușca în spate. Te-am întrebat, pășind în casă: – Nu ți s'au uscat nici acum lacrimile din seara despărțirii? Tu ai tăcut și m'ai prins de mână. Ție îți închin această carte, ca pe un trofeu”⁴⁵. Deducem că această carte îi era dedicată soției sale, avocata Ecaterina Burbea, cu care se căsătorise în 1939, și de care stătuse departe, în vremea mobilizării sale pe front.

Volumul conține 219 pagini și o anexă de 15 pagini, cu aprecieri critice asupra celor două cărți. Cartea-reportaj de război vorbește despre perioada petrecută de autor pe frontul rus, și în mod special, în Crimeea. O parte dintre reportaje au fost publicate în ziarul *Timpul* din București, și nu numai.

Experiența autorului, care se constituie în mărturie directă, stilul limpede, ușor, îmbie cititorul la lectură. Așa cum afirmase anterior și Tudor Arghezi, își spunea cuvântul simțul poetic al autorului, care predomină în stilistica reportajelor de război scrise de acesta.

⁴⁵ Const.-Virgil Gheorghiu, *Am luptat în Crimeea. Reportaj de război*, cu un portret al autorului de Lucia Dem. Bălăcescu, Editura Națională Gh. Mecu, București, 1942, p. 3.

Bibliografie

Gheorghiu, Const. Virgil, *Am luptat în Crimeea. Reportaj de război*, cu un portret al autorului de Lucia Dem. Bălăcescu, Editura Națională Gh. Mecu, București, 1942.

Gheorghiu, Const. Virgil, *Ard malurile Nistrului. Mare reportaj de război din teritoriile desrobite*, cu o prezentare de Tudor Arghezi, Editura Națională Gh. Mecu, București, 1941.

Gheorghiu, Const. Virgil, *Războiul din Crimeea*, în: *Timpul*, nr. 1629/1941.

Gheorghiu, Const. Virgil, *Un „jurnal de soldat”*, în: *Timpul*, nr. 1325/1941.

Gheorghiu, Const. Virgil, *Victoria armatelor românești în Stepa Nogai*, în: *Timpul*, nr. 1607/1941.

Podocea-Constantinescu, Mihaela, *GHEORGHIU, Constantin Virgil*, în: *Dicționarul General al Literaturii Române*, vol. 3 (E/K), Eugen Simion (coord.), Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.

[Redacția], *Eroismul unui reporter de război pe frontul din Crimeea*, în: *Informația zilei*, nr. 1/1941.

[Redacția], *Eroismul unui reporter de război pe frontul din Crimeea*, în: *Timpul*, nr. 1632/1941.

[Redacția], *Scriitorii noștri tineri*, în: *Timpul*, nr. 1592/1941.

Timpul, din 1941.